

องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้

Key Components in the Development of Learning Management Skills

1. เพ็ญพรรณ อุ้ยปฏมาวงศ์, 2. วณิกา ฉลากบาง, 3. ทศพร หิรัญ จันทักษ์

1. Penpansa Uypatchawong, 2. Wannika Chalakbang, 3. Suphirun Jantarak

1.,2.,3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.,2.,3. Sakonnakhon Rajabhat University

Author E-mail: penpansa.uy65@snru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี ดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบ 2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องจากการสังเคราะห์เอกสาร และ 3) ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การใช้สื่อการเรียนรู้ 2) การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การสื่อสาร 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การตั้งคำถาม 6) การอธิบายและเล่าเรื่อง และ 7) การจัดการชั้นเรียน และผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33)

คำสำคัญ: 1. องค์ประกอบ; 2. ทักษะ; 3. การจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

This research article aimed to synthesize the core components of learning management skills. A mixed-methods approach was employed and implemented in three phases: 1) reviewing ten relevant documents and research studies to collect, analyze, and synthesize the components; 2) interviewing five experts to verify the accuracy of the document-based synthesis; and 3) evaluating the appropriateness of the synthesized components by another group of five experts. The research instruments included a document analysis form, an interview form, and a five-point Likert scale questionnaire. The data were analyzed using frequency, mean, percentage, and standard deviation.

The research found that:

learning management skills consist of seven components: 1) the use of learning materials and media, 2) learning activity management, 3) communication, 4) learning assessment and evaluation, 5) questioning skills, 6) explaining and storytelling, and 7) classroom management. The

evaluation of the appropriateness of these components was rated at the highest level ($\bar{x}$ = 4.88, S.D. = 0.33).

Keywords: 1. Component; 2. Skills; 3 Learning Management

บทนำ

สังคมมนุษย์ในปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลายในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และอื่น ๆ การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญ จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ซึ่งการศึกษาถือเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความคิด ตลอดจนศักยภาพของมนุษย์ โดยการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้มีความรู้ ความเข้าใจ การมีทักษะ หรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จะสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างสมดุล มีคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2556 อ้างถึงใน ชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ, 2560) จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง แนวทางการผลิตครูให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ พบปัญหาการผลิต การใช้ และการพัฒนาครู โดยการผลิตครูประสบปัญหาทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ กล่าวคือ มีการผลิตเกินความต้องการในบางสาขา แต่ไม่เพียงพอในบางสาขาที่มีความจำเป็น หรือในด้านคุณภาพ พบว่าครูประจำการขาดเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดในรายวิชาที่สอน ขาดความรู้ด้านการวัดผล ขาดทักษะการวิจัย มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอนจึงทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเองและจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นได้ว่าพฤติกรรมการสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งต่อความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากสถานการณ์ปัญหาในการผลิตและพัฒนาครูดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานผลิตและพัฒนาครู

หน่วยงานผลิตครูจึงควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญในการผลิตและพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ส่งเสริมให้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะด้านจิตใจอย่างสมดุล ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดเป็นผู้ออกแบบประสบการณ์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสมเหตุสมผล เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ไม่เน้นเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว (สมชาย เทพแสง และคณะ, 2566) และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนคาดหวังว่าจะรู้และสามารถทำได้ คาดว่าทักษะและความรู้ที่ได้จำเป็นต้องมีเมื่อออกจากโรงเรียนและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ (Macayan, 2017)

การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้จึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาครู นักศึกษาวิชาชีพครู ตลอดจนหน่วยผลิตและพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ งานวิจัยนี้จึงทำการศึกษารายละเอียดของทักษะการจัดการเรียนรู้ นำเสนอผลการศึกษารายละเอียดประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เข้าใจองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน ออกแบบจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพการมุ่งเน้นในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู ตลอดจนองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้สามารถใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตร การอบรม หรือการฝึกปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารายละเอียดของทักษะการจัดการเรียนรู้

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมผสานวิธี โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้

1.1 ศึกษาองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของนักวิชาการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง ดังนี้ สุวิชา วิริยมานุวงศ์ (2557) ชนกพร จุฑาสงษ์ (2559) ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2560) วรรณภา โคตรพันธ์ (2563) วาริรัตน์ แก้วอุไร (2555) อภรณ์ ใจเที่ยง (2565) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566) วิจารณ์ พานิช (2567) Arslan-Canserver et al. (2021) Wahida et al. (2022)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถเป็นข้อมูลในการศึกษาองค์ประกอบ

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาวิเคราะห์ จัดระเบียบข้อมูลด้วยการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้ และสร้างข้อสรุปเบื้องต้นเพื่อกำหนดองค์ประกอบ จากแหล่งที่ศึกษาลงในตารางวิเคราะห์องค์ประกอบ รูปแบบ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ เลือกกลุ่มตัวแปรและสรุปผลโดยใช้ค่าความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 40 ของความถี่ทั้งหมด เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่คัดสรร

2. ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยการนำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 2 คน

2) ผู้บริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารหรือการจัดการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน

3) ผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารหรือการจัดการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน

4) ครู มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปหรือมีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน

2.2 เครื่องมือในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้

2) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยร่างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ และนำร่างแบบสัมภาษณ์ให้ประธานคณะกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของประธานคณะกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์

2.3 การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยมีการนัดหมายไว้ล่วงหน้า

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารวิเคราะห์ จัดระเบียบข้อมูล กำหนดรหัสข้อมูล หลังจากนั้นจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้ และสร้างข้อสรุปเบื้องต้นเพื่อกำหนดองค์ประกอบ นิยามพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการจัดการเรียนรู้

2) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์ โดยเริ่มจากการถอดเทปเสียงสัมภาษณ์ จัดระเบียบข้อมูล กำหนดรหัสข้อมูลโดยกำหนดจากคำสำคัญในการคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ หลังจากการจัดระเบียบข้อมูล ได้สร้างข้อสรุปเบื้องต้นเพื่อกำหนดองค์ประกอบ นิยามพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการจัดการเรียนรู้

3. ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

3.1 ผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก ในสาขาวิชาด้านพัฒนาหลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน และมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 2 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารหรือการจัดการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 7 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน

3) ครู มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 7 ปี และมีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมของทักษะการจัดการเรียนรู้ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert) (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551) โดยกำหนดคะแนนไว้ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาร่างแบบประเมินเพื่อหาความเหมาะสม นำร่างแบบสอบถามให้ประธานคณะกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ความหมายของการใช้ภาษาและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะและจัดพิมพ์แบบสอบถาม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ และนำแบบประเมินที่ได้รับการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ยและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความเหมาะสม โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยไปแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์การประเมิน โดยเลือกองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมมาก หรือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 อ้างถึงใน ปิยะธิดา ปัญญา, 2561) เพื่อให้ได้องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00 คะแนน	หมายถึง ความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50 คะแนน	หมายถึง ความเหมาะสมมาก

ลำดับที่	แหล่งข้อมูล (ปี)	องค์ประกอบ												
		1. สุวิชา วิทยาลัย (2557)	2. ชนกวร จุฬาลง (2559)	3.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2560)	4. วรณภา โตตรพันธ์ (2563)	5. วารรัตน์ แก้วอุไร (2555)	6. อภรณ์ ใจเที่ยง (2565)	7. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566)	8. วิจารย์ พานิช (2567)	9. Arslan-Canser et al. (2021)	10. Wahida et al. (2022)	รวม	ร้อยละ	องค์ประกอบที่มุ่งศึกษา
	การเฝ้าความสนใจ	✓				✓	✓							
3.	การเสริมกำลังใจ											3	30	
	- ทักษะการเสริมกำลังใจ	✓				✓								
	- ทักษะการเสริมกำลัง									✓				
4.	การตั้งคำถาม											4	40	✓
	- ทักษะการใช้คำถาม	✓				✓	✓							
	- ทักษะการตั้งคำถาม									✓				
5.	การอธิบายและเล่าเรื่อง											4	40	✓
	- การอธิบายและเล่าเรื่อง	✓					✓							
	- ทักษะการอธิบาย					✓				✓				
6.	การสรุปบทเรียน	✓				✓						2	20	
7.	การใช้สื่อการเรียนรู้											8	80	✓
	- การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้		✓											
	- ทักษะด้านเทคโนโลยี/เทคโนโลยีการสอน			✓				✓	✓					
	- การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้				✓				✓					
	- ทักษะการใช้สื่อการสอน	✓				✓	✓							
8.	การสื่อสาร											5	50	✓
	- ทักษะการใช้วาจา กริยา ท่าทาง	✓					✓							
	- ทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร			✓										
	- ทักษะความร่วมมือและการสื่อสาร								✓					
	- ทักษะการสื่อสาร							✓						
9.	การใช้กระดานดำ											3	30	
	- ทักษะการใช้กระดานขอลส์/กระดานดำ	✓				✓	✓							
10.	การสร้างและพัฒนาหลักสูตร		✓									1	10	
11.	การจัดการชั้นเรียน											4	40	✓
	- การจัดการชั้นเรียน			✓										
	- ทักษะการจัดการห้องเรียนและการจัดการตนเอง								✓					
	- ทักษะการจัดการ									✓				
	- การจัดการห้องเรียน							✓						
12.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้											7	70	✓

ลำดับที่	แหล่งข้อมูล (ปี)	องค์ประกอบ												
		1. สุวิชา วิริยมานุนซ์ (2557)	2. ชนกวพร จุฑาลงษ์ (2559)	3. ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2560)	4. วรณภา โคตรพันธ์ (2563)	5. วารรัตน์ แก้วไธโร (2555)	6. อารณ ใจเที่ยง (2565)	7. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566)	8. วิจารย์ พานิช (2567)	9. Arslan-Canserver et al. (2021)	10. Wahida et al. (2022)	รวม	ร้อยละ	องค์ประกอบที่มุ่งศึกษา
	- การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย		✓											
	- ทักษะการสอน/ทักษะการสอนกลุ่มย่อย			✓					✓		✓			
	- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้				✓									
	- ทักษะการดำเนินการอย่างยืดหยุ่น									✓				
	- การสอนที่แตกต่าง							✓						
	- การวางแผนบทเรียน							✓						
	- ทักษะการนำความรู้ทางการสอนไปประยุกต์ใช้								✓					
13.	การวัดและประเมินผล											5	50	✓
	- การประเมินผล/การวัดและประเมินผลการเรียนรู้		✓	✓	✓			✓						
	- ความสามารถในการประเมินผลสำเร็จ								✓					
14.	การวิจัยชั้นเรียน			✓								1	10	
15.	การคิดและการกระตุ้นให้คิด											3	30	
	- ทักษะการคิดวิเคราะห์			✓										
	- ทักษะการกระตุ้นให้คิด					✓								
	- ทักษะความคิดสร้างสรรค์							✓						
16.	เข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ผู้เรียน								✓			1	10	
17.	การทำงานร่วมกัน											2	20	
	- การทำงานร่วมกัน							✓						
	- ทักษะเพื่อเป็นแนวทางในการอภิปรายกลุ่มย่อย									✓				
18.	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้											2	20	
	- การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้				✓									
	- การออกแบบการเรียนรู้		✓											
19.	ทักษะการเปลี่ยนแปลง										✓	1	10	
20.	ความสามารถทางวัฒนธรรม							✓				1	10	
21.	ความอดทนและความเห็นอกเห็นใจ							✓				1	10	
22.	องค์ความรู้ตามสาระการเรียนรู้		✓									1	10	
รวม		9	6	7	4	9	6	10	3	5	8			

จากตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีองค์ประกอบทั้งหมด 22 องค์ประกอบ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าความถี่ตั้งแต่ 4 หรือ ร้อยละ 40 ขึ้นไป จะได้องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ 7 องค์ประกอบเรียงลำดับตามร้อยละ ได้แก่ 1) การใช้สื่อการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การสื่อสาร 4) การวัดและประเมิน 5) การตั้งคำถาม 6) การอธิบายและเล่าเรื่อง และ 7) การจัดการชั้นเรียน

1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้

ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุปองค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้
1) การใช้สื่อการเรียนรู้	1) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	1) การใช้สื่อการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การสื่อสาร 4) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 5) การตั้งคำถาม 6) การอธิบายและเล่าเรื่อง 7) การจัดการชั้นเรียน
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2) การกำหนดจุดประสงค์ 3) การออกแบบกิจกรรม 4) การพัฒนาและบริหารด้านหลักสูตร	
3) การสื่อสาร	5) การสื่อสาร 6) การเป็นโค้ช	
4) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	
5) การตั้งคำถาม	8) การตั้งคำถาม	
6) การอธิบายและเล่าเรื่อง	9) ทักษะอธิบายและเล่าเรื่อง เชิงบูรณาการ	
7) การจัดการชั้นเรียน	10) การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล 11) การบริหารชั้นเรียนเชิงบวก 12) ความเป็นผู้นำ 13) การคิด 14) ทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 15) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ	

จากตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษารายองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ พบว่า องค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การใช้สื่อการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การสื่อสาร 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การตั้งคำถาม 6) การอธิบายและเล่าเรื่อง 7) การจัดการชั้นเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าองค์ประกอบจากผลการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีความหมายคล้ายคลึงกัน เพื่อให้มีความเหมาะสมขององค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าวเข้าไว้ด้วยกัน

2. ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบเพื่อให้ได้นิยามพฤติกรรมบ่งชี้ และได้นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในการดำเนินการวิจัย เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ ผลการประเมินความเหมาะสม แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การใช้สื่อการเรียนรู้	4.80	0.41	มากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.92	0.28	มากที่สุด
3. การสื่อสาร	4.80	0.41	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.93	0.25	มากที่สุด
5. การตั้งคำถาม	4.91	0.28	มากที่สุด
6. การอธิบายและเล่าเรื่อง	4.88	0.33	มากที่สุด
7. การจัดการชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.88	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.92$) การตั้งคำถาม ($\bar{X} = 4.91$) การอธิบายและเล่าเรื่อง ($\bar{X} = 4.88$) และการใช้สื่อการเรียนรู้ การสื่อสาร การจัดการชั้นเรียน มีความเหมาะสมเท่ากัน ($\bar{X} = 4.80$)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ เพื่อให้ได้องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การใช้สื่อการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การสื่อสาร 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การตั้งคำถาม 6) การอธิบายและเล่าเรื่อง และ 7) การจัดการชั้นเรียน

องค์ประกอบทุกตัวมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถติดตามความก้าวหน้า ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ศศิธร บัวทอง (2560) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมินผลสภาพที่แท้จริงของนักเรียน ยึดการปฏิบัติเป็นสำคัญและสัมพันธ์กับการเรียนการสอน เน้นพัฒนาการที่ปรากฏให้เห็น ผู้เกี่ยวข้องในการประเมินมีหลายฝ่ายและเกิดขึ้นในทุกบริบท เพื่อให้ความสำเร็จในด้านการงานและการดำเนินชีวิต

องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการวางแผน ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ ซึ่งสอดคล้องกับ นวพร แสงนาค และ อัจฉรา ศรีพันธ์ (2566) ซึ่งทำการวิจัยแนวทางการจัดการเรียนรู้ เรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดพิษณุโลก กล่าวถึงองค์ประกอบด้านผู้เรียน ได้พัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมทั้งเกิดสมรรถนะพลเมืองที่เข้มแข็ง แล้วมีการขยายผลและนำไปต่อยอดองค์ความรู้ด้านทักษะชีวิต

องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือการตั้งคำถาม เป็นองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ ที่ช่วยกระตุ้น จูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑาทิพย์ หาญกุดตัม และคณะ (2566) ได้กล่าวว่า การใช้คำถามเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นความรู้สึก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ของตนเองได้จากการคิด ตอบคำถาม สร้างความเข้าใจ และค้นพบความรู้

องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การอธิบายและเล่าเรื่อง เป็นทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยในการบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ กับผู้เรียนเพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีความซับซ้อนให้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธรา วาณิชสิน (2562) ได้กล่าวว่า การเล่าเรื่องในฐานะเครื่องมือที่มีศักยภาพ สามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลายมิติ เป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความน่าสนใจให้กับการสอนในห้องเรียน และมีมิติเพื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์การสอนได้ดี

องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การใช้สื่อการเรียนรู้ การสื่อสาร การจัดการชั้นเรียน ซึ่งเป็นทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วราพร บุญมี (2564) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนจะต้องคิดค้นสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ สอดคล้องกับ บัณฑิตา จารุมา และ พะยอม ก้อนในเมือง (2563) กล่าวว่า ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน และสอดคล้องกับ ภูมิภควัธจ ภูมิพงศ์ชศร (2563) กล่าวว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดี เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเองมากขึ้น เพื่อประเมินตนเอง พัฒนาดตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

แสดงองค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การใช้สื่อการเรียนรู้ สื่อที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการมีส่วนร่วม 3) การสื่อสาร ที่มีความชัดเจน มีประสิทธิภาพระหว่างครูและนักเรียน 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อประเมินความก้าวหน้า ทำความเข้าใจ และพัฒนาผู้เรียน 5) การตั้งคำถาม เพื่อจูงใจและกระตุ้นความคิด 6) การอธิบายและเล่าเรื่อง เป็นการบรรยาย ถ่ายทอดเรื่องราวที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น และ 7) การจัดการชั้นเรียน สร้างสภาพแวดล้อมที่มีระเบียบ และสนับสนุนการเรียนรู้

สรุป

องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ จากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า องค์ประกอบของทักษะการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การใช้สื่อการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การสื่อสาร 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การตั้งคำถาม 6) การอธิบายและเล่าเรื่อง และ 7) การจัดการชั้นเรียน และผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานในการผลิตและพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครู หน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครู สามารถนำองค์ประกอบที่ได้จากผลการวิจัยพัฒนาแนวทาง หรือกรอบมาตรฐานทักษะการจัดการเรียนรู้
2. การจัดทำเครื่องมือ เกณฑ์การวัดและประเมินผลทักษะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ครู อย่างเป็นระบบ มีความเที่ยงตรง เหมาะสม และใช้ได้จริงในบริบทกับการจัดการเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทักษะการจัดการเรียนรู้ เพื่อศึกษาว่าองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ นั้นส่งผลต่อกันหรือไม่ อย่างไร
2. การสร้างหรือพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือในการวัดและประเมินผลทักษะการจัดการเรียนรู้แต่ละองค์ประกอบ เพื่อการพัฒนาแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ที่มีความเที่ยงและความตรง

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาทิพย์ หาญกุดตุ้ม, สมภารธัชธรณ์ ศิโกลศรีไช, และสัญญา เคนาภูมิ. (2566). การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐาน. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 1(5), 67–82. <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru/article/view/577>
- ชนกพร จุฑาสงษ์. (2559). *การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชนิตา รักษ์พลเมือง, สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, รังสรรค์ มณีเล็ก, เพ็ญอรุณ ปรีดีติลล, และสุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการผลิต การใช้ และการพัฒนาครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคต. *วารสารครุศาสตร์*, 45(3), 17-33. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDUCU/article/view/107335>
- นภาพร แสงนาค และอัจฉรา ศรีพันธ์. (2566). แนวทางการจัดการเรียนรู้ เรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดพิษณุโลก. *ปัญญา*, 30(2), 42-53. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/panya-thjo/article/view/265290>
- บัณฑิตกา จารุมา และพะยอม ก้อนในเมื่อง. (2563). วิถีพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ. *วารสาร มจรมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(1), 413-428. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/human/article/view/242675>
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2561). การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พัชรา วาณิชวสิน. (2562). เทคนิคการเล่าเรื่อง: เครื่องมือสอนที่มีศักยภาพ. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 18(3), 281-291. <https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/JIE/article/view/180159>
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2560). การศึกษาไทย 4.0 โรงเรียนผลิตภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูมิภควัฒ์ ภูมิพงศ์คชสร. (2563). การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(3), 591-600. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jmhs1_s/article/view/243539
- วรรณภา โคตรพันธ์. (2563). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูที่เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูระดับประถมศึกษาบนฐานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. DSpace at Srinakharinwirot University. <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/1094>
- วราพร บุญมี. (2564). สื่อการสอนกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(9), 373-386. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/article/view/249502>
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2555). *ทักษะการสอน*. สืบค้น 8 เมษายน 2567, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/66246>
- วาโร เฟื่องสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. สุวีริยาสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2567). *ครูยุคใหม่ ต้องมีมากกว่า จิตวิญญาณความเป็นครู*. มูลนิธิสยามกัมมาจล. สืบค้น 18 เมษายน 2567, จาก http://scbfoundation.com/media_knowledge/document/292/13091
- ศศิธร บัวทอง. (2560). การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 10(2), 1856-1867. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/101805>
- สมชาย เทพแสง, กันต์ฐมนิญา นฤโฆษิตติศิริ, และอัจฉริยา เทพแสง. (2566). การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based education (OBE) : ญุ่แจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา*, 2(1), 39-52. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JIREI/article/view/1928>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *10 ทักษะที่ดีที่สุดของครู*. สืบค้น 19 ตุลาคม 2567, จาก <https://www.onec.go.th/th.php/page/view/Outstand/5342>

- สุวิชา วิริยมานวงษ์. (2557). *ทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้*. สืบค้น 27 เมษายน 2567, จาก <https://sirikatez.wordpress.com/ทักษะและเทคนิคการจัดการ>
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2565). *หลักการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โอเดียนสโตร์.
- Arslan-Cansever, B., Ceylan, B., Cavas, P., Ates-Cobanoglu, A., & Anagun, S. S. (2021). Self-efficacy and teaching skills perceptions of primary school teachers: A Predictive study. *Shanlax International Journal of Education*, 9(4), 236-246. <https://doi.org/10.34293/education.v9i4.4142>
- Macayan, J. V. (2017). Implementing outcome-based education (OBE) framework: Implications for assessment of students' performance. *Educational Measurement and Evaluation Review*, 8(1), 1-10.
- Wahida, S., Tobing, M., Ampera, D., Sitompul, A., & Anggraini, Y. (2022). Development of better teaching and learning models in the competence of basic teaching skills of students. *International Journal of Islamic Educational Psychology*, 3(2), 159–171. <https://doi.org/10.18196/ijiep.v3i2.16051>